

DELAVEC

Delavec izhaja vsak petek z datumom naslednjega dne. — Naročnina za celo leto K 5.20, za pol leta K 2.60, za četrt leta K 1.30. Posamezna številka 10 vin. Naročnina za Nemčijo za celo leto 5 mark, za Ameriko 2 dolarja. Pošiljatve na uredništvo in upravnništvo: Ljubljana, Šelenburgova ulica št. 6, prvo nadstr.

Rokopisi se ne vračajo. — Inserati z enostolpnimi peti vrsticami se zaračunavajo in sicer: pri enkratni objavi po 18 vin., pri dne kratni po 16 vin., pri štiri kratni po 14 vin., pri čv o letnih objavah po 12 v- za vsakokr. — Za razne -s jave itd. stane peti vrstica 24 vin. — Reklam. so poštni ne proste. — Nefrankirana. pisma se ne sprejemajo.

Strokovne organizacije avstrijske 1917.

V letnem poročilu za 1917 piše strokovna komisija avstrijska:

Že poročilo za l. 1916 jasno kaže, da je zmanjševanje števila strokovno organiziranih delavcev v letu 1916 doseglo vrhunec ter da je sedaj kljub nadaljnemu trajanju vojne in vsem strokovne organizacije spremljajočim okolščinam, pričelo število članov napredovati. V koliko. bodo pokazali šele statistični podatki za leto 1917 popolnoma jasno. Vsekakor pa moremo že sedaj poročati, da je cela vrsta centralnih zvez pridobila zlasti v drugi polovici poročilnega leta znaten prirastek članov, tako da utegnemo že iz teh sklepate, da so se strokovne organizacije v celoti okrepile.

Tudi iz prispevkov, ki jih prejema strokovna komisija, moremo to sklepati. Dočim je namreč leta 1914, in še bolj v naslednjem letu jako znatno padal prispevek, pokazuje že leto 1916 očitno manjše nazadovanje, a v tem letu pa so začeli prispevki naraščati prvič v štirih letih vojne. Kako se izraža po prispevkih naraščanje števila članov, nam predočujejo naslednje številke:

Po plačanih prispevkih (računano po 52 tedenskih prispevkih) je znašalo število članov v letu 1917 v primeri s prejšnjim letom:

leta	plačujočih	odpad	prirastek
1913	331.816	—	—
1914	292.103	39.713	—
1915	154.281	137.822	—
1916	130.677	23.584	—
1917	142.295	—	11.598

Če razvrstimo gorenja števila po mesecih, dobimo ta-le pregled:

leta	odpad	prirastek
1914	7.943 (5 mesecev)	—
1915	11.485	—
1916	1.965	—
1917	—	966

Že ta pregled nam podaja tako razveljavljivo sliko, ki jo bomo natančneje obrazložili v poročilu, ki nam bo izkazalo še bolj zadovoljiv uspeh; ker se je število članov povečalo zlasti v drugi polovici leta 1917., in pač smemo sklepati, da se bo ta ugodni razvoj v tej smeri nadaljeval.

Največ gre zasluga za ta lepi napredek strokovnih organizacij v letu 1917 strokovnim organizacijam samim, ki so izvedle prav mnogo mezdnih gibanj. To gibanje se je vršilo po drugih potih in je imelo druge smotre, kakor v normalnih razmerah. Glede na vedno naraščajočo draginjo vseh življenjskih potrebščin so morale strokovne organizacije napeti vse sile, da so mezde spravile vsaj nekoliko v sklad z draginjo in se res niso pri tem mogle toliko ozirati na delovne razmere kakor sicer in kakor bi to delavci želeli. Delovni čas, plačevanje čezurnega in nedeljskega dela, dopusti in še marsikaj drugega, kar zbuja v mirnem času interes delavcev prav močno, in je tudi potrebno, da jim strokovne organizacije posvetijo karnajveč pažnje, a so strokovne organizacije sedaj, ko preveva vse mišljenje delavčev zaradi neznosne draginje vprašanje

vsakdanjega kruha, posvetile svoje moči, da pomagajo priboriti delavcem najpotrebnejši košček kruha. Vsi drugi problemi delovnega razmerja, ki se nanje ozirajo strokovne organizacije navadno v kar največji meri, so spričo tega najnujnejšega vprašanja ostala v ozadju.

Ta sprememba tendence vplivanja na mezdne razmere, ki je počela s početkom draginje je zbudila začetkoma nekaj začudenja med delavstvom. Čimprej so pa trpeli radi draginje, tem bolj so spoznavali primernost te taktike strokovnih organizacij, ki jo je usilila sila in beda sedanjih dni in prav tako hitro je naraščalo tudi zaupanje delavcev do svojih organizacij, ker so to stremenje skoro po vseh poklicih spremljali precej vpoštevanja vredni uspehi. Da so mogli delavci vsaj deloma vztrajati ob grozoviti draginji, je zahvaliti izključno strokovnim organizacijam, ki so dosegle vobče znatna zvišanja mezd. Primernost tega naziranja je bolj in bolj prodirala v zavest delavcev in prepričali so se, da je absolutno potrebna okrepitev strokovnih organizacij, tako, da je iskati pač v prvi vrsti vzroke zadovoljivemu napredku strokovnih organizacij v poročilnem letu v tem vprašanju...

Razvoj delavskih organizacij v Nemčiji l. 1917.

Proste strokovne organizacije beležijo v Nemčiji v letu 1917. lep napredek. Število članov se je zvišalo od tretjega četrtletja 1916 do tretjega četrtletja 1917 od 947.564 na 1.201.770. Prirastek znaša torej 254.206 članov ali 26.8 odstotkov. Najbolj se je pomnožilo z ozirom na vojno gospodarstvo žensko članstvo. Njih število se je zvišalo od 185.496 na 364.391, to je več 118.895 članic ali 64.1 odstotkov. Pri moških članih je naravno prirastek manjši; znaša namreč 135.311 članov ali 17.7 odstotkov. Ta napredek obeta, da bodo nemške strokovne organizacije po vojni zopet dosegle in prekoračile svojo prejšnjo veličino ter omogočile boj delavcev in nastavljenecv za boljše življenjske razmere.

Prav znatno je napredovalo med vojno tudi konsumno združništvo. tudi tu je drugače, nego smo se prej bali, da utegne nastati Vseh konsumnih društev je bilo leta 1917 v Nemčiji 2376. Ta so imela:

	1914	1917
članov	2,300.000	2,750.000
članov lastnega		
prometa mk	657,000.000	mk 773,000.000
lastne produkcije	123,000.000	195,000.000
gotovina in vloge	76,000.000	125,500.000
inventar	20.200.000	14,800.000
posestvo	116.800.000	141,200.000
blago	43.400.000	52,400.000
rezerve	32,000.000	43,000.000
hranilne vloge	82.900.000	126,500.000
prihranki	57.300.000	54,700.000

Od 2376 konsumnih društev jih je pripadalo sicer le 1110 central-zvezi nemških konsumnih društev, vendar tvorijo ta najboljše del nemškega konsumnega gibanja glede na število članov, promet in notranjo

silo. Obseg in razvoj društev centralne zveze med vojno nam pojasnijo naslednje številke:

	1913	1916
članov	1,621.000	2,052.000
lastni		
promet mk	472,000.000	mk 577,000.000
lastni izdelki	99,800.000	145,000.000
gotovina itd. mk	55,500.000	93,600.000
inventar	15,700.000	11,000.000
posestvo	90,000.000	105.300.000
blago	31,000.000	39.100.000
rezerve	22.500.000	132,700.000
hranil. vloge	67,900.000	91.300.000
prihranki	38,800.000	40,400.000

Pogled na te številke pokazuje, da centralna zveza nemških konsumnih društev ni štela le tri četrtine do štiri petine vseh članov konsumnih društev, a je imela tudi temu primeren promet, ter da je tudi med vojno ta zveza najbolj napredovala. Zlasti izboljšanje glavnične moči pripada izključno društvom centralne zveze.

Naročajte in širite

„NAPREJ!“

Vojna vodenica (oedem).

Žrtve vojne ne le na bojiščih nego tudi v zaledju postajajo vedno večje. Velike so žrtve nezadostne prehrane, ker ta vpliva jako neugodno na zdravstvo in odkar je vojna, se pojavljajo posledice.

Med najgrozoviteje bolezni te vrste spada vojna vodenica, ki se pojavlja po večjih krajih zlasti pa med zahodnočeškimi industrijskim delavstvom, ki je posebno tare pomanjkanje živil. Bolezen nastopa skoro epidemično. Zdravniki imenujejo to bolezen „oedem“.

Na konferenci v tem okolišu se je izrazil poročevalec o tej bolezni takole:

„... Oedem (vojna vodenica) ni organska bolezen, marveč le posledica preslabega hranjenja. Ne povzroča nikakršnih bolečin, marveč le oslabele. Ob racionalnem zdravljenju potek bolezni ni nevaren; če to ni mogoče, se razširi oedem tudi na notranje organe in povzroči smrt bolnika. Zdravljenje se jo vršilo na klinikah vedno z dobrim uspehom, in sicer prav zaradi tega, ker je tam možnost, da se bolnika primerno prehrani. Vzrok oedemu je povodenost krvi zaradi pomanjkanja hrane. Tudi prenaporno delo in mraz, če človek nima zadostne hrane, lahko povzročita to obolenje. Ne zaradi tega, ker nam nekaterih živil manjka (n. pr. masti), marveč zato, ker ljudje sploh dobe premalo hrane, je povod tej bolezni. Zdrav, dorasel mož mora vzeti vase s hrano 2000 kalorij (toplotnih enot). Ker imamo danes v zaledju le slabotne ljudi, ki znatno manj tehtajo nego normalno razvit in zdrav človek, bi utegnili zadostovati na dan 1700 do 1800 kalorij. Naše prebivalstvo je pa dobivalo od pričetka poletja do krompirjeve žetve le 600 do 800 kalorij na dan — tudi celo samo 300 kalorij — imeli smo torej čistega primanjkljaja na živilih okolo 1000 kalorij na dan in od tod je moral nastati tudi oedem (vojna vodenica)...“

V posvetovanjih, ki so se nato vršila, so bili vplivi boleznih le potrjevani. Posebno so pomembna izvajanja vladnega zastopnika, ki je povedal v svojem poročilu, da nastopa bolezen le v industrijskih ozemljih med delavstvom, dočim se med agrarnim prebivalstvom (ki malo ali le deloma občuti pomanjkanje živil) ne pojavlja. To je dokaz več, da je bolezen res le posledica glada.

Domači pregled.

Minister za prehrano Höfer je odstopil. Prehranjevalni urad pa so spremenili v poseben oddelek notranjega ministrskega predsedstva, ki mu bo načeloval dvorni svetnik Ljudovik Paul. Prehranjevalni urad torej ne postane samostojen marveč ga podrede ministrskemu predsedniku. Ali bo to dobro ali ne, to je uganka. Po našem mnenju bi moral imeti prehranjevalni urad proste roke in izvršilno oblast.

Javen shod v Idriji. V nedeljo dne 24. mm. smo imeli pri nas javen rudarski shod. Dvorana pri „Črnem orlu“ kjer se je shod vršil je bila natlačeno polna. Predsedovala sta shodu sođr. Brus in Vidmar. Zborovalci so takoj po otvoritvi shoda sklenili izvoliti deputacijo treh mož, ki najgre takoj in potem poroča, k rudniškemu predstojniku ter zahteva v imenu delavstva definitivni odgovor na delavske zahteve v resolucijah z dne 30. septembra 1917, 6. januarja in 27. januarja 1918, osobito glede 125% povišanja temelnih delavskih plač in 100% poviška draginskih doklad. V deputacijo so bili izvoljeni sođr. Botagol, Jurman in Treven. Nato je povzel kot glavni poročevalec k dnevnemu redu „Političen položaj in delavske razmere“ besedo sođr. Jos. Petejan, urednik lista „Naprej“ iz Ljubljane. Nato je podal sođr. Straus kratko pojasnilo, da je mesarjem v Idriji zaukazano, da morajo ves loj goveje živine in ovac izvažati mestnemu magistratu v Ljubljani. Ker je to za Idrijo, ki sama nima nič maščobe, posebno pa za siromašne sloje velik udarec, je predlagal resolucijo, v kateri se c. kr. dež. vlada naproša, da ta svoji ukaz prekliče ter Idriji izjemno pusti loj. Resolucija je bila enoglasno sprejeta. Potem pa so govorili še o delavskih razmerah: Bajt, Botagol, Trainik, Klemenčič in drugi ter sklenili več za delavstvo važnih reči. Član deputacije Treven je poročal, da se je razprava z rudniškim predstojnikom g. Billekom vršila nad eno uro. Uspeh je bil ta, da je obljubil dati odgovor na stavljene zahteve v teku osmih dni. Delavstvo je sklenilo, da se bo vršil javen shod v ta namen dne 10. marca t. l. Po zaključni besedi poročevalca s. Petejana je občinstvo glasno zaklicalo proč z vojno, živela soc. demokracija, na kar se je mirno razšlo.

Shod kemičnih delavcev na Dovjem, se je vršil v nedeljo dne 24. tm. Poročal je sođrug Zoré, ter navzočim pojasnil namen in pomen strokovne organizacije. Vsa znamenja kažejo, da bo treba, da se delavci v cementni tovarni še tesneje oklenejo svoje organizacije. Izvolili so se tudi trije zaupniki, ki se naznanijo tovarniškemu vodstvu. Na razne pritožbe članov glede aprovizacije in delovnih ter mezdnih razmer, se je sklenilo napraviti takoj potrebne korake. Tovariši kemični delavci! Od vas samih je odvisno, koliko se bodo na vaše pritožbe na merodajnih mestih ozirali. Zato je treba, da se oklenete edino primerne sredstva v obrambo svojih pravic — svoje strokovne organizacije!

Občni zbor podružnice kovinarjev na Jesenicah. V nedeljo dne 24. februarja se je vršil tu letni občni zbor podružnice kovinarjev. Predsednik sođr. Gabriel se je ob otvoritvi zborovanja na kratko dotaknil delovanja podružnice ter izvajal: Preteklo leto se je pri naši podružnici društveno življenje živahno razvilo. Organizacija je rastla od dne do dne, ker je jeseniško delavstvo moralo izpredvideti, da je spričo

nastalih razmer, edina rešitev v organizaciji. Danes šteje naša organizacija okrog 1.100 članov, vsi znaki pa kažejo, da se bo število članov še pomnožilo. Imeli smo v preteklem letu mezdno gibanje, ki se je zaključilo ugodno za delavstvo. Od nas samih pa zavisi, če bomo pridobljeno izboljšanje znali ne samo obdržati, ampak tudi doseči še kaj več. Zato je naša prva naloga, da organizacijo še bolj utrdimo. Sođr. Marsič prečita nato zapisnik zadnjega občnega zbora, ki se odobruje vzame na znanje. O blagajniškem stanju podružnice za preteklo leto poroča sođr. Moretti sledeče:

Centralna blagajna. Dohodki:			
22066	prisp.	po 70 v	15446 K 20 v
2757	"	" 44 "	1.213 " 08 "
912	pristopnin	" 1 K	912 " — "
9	"	" 60 v	5 " 40 "
			skupaj 17.576 K 68 v

Izdatki:	
brezposelna podpora	287 K — v
bolniška podpora	110 " 85 "
časopisje	1494 " 40 v
inkaso	351 " 71 "
shodi	289 " — v
prispevek skupini	1448 " 67 "
na zvezo se je odposlalo	13595 " 05 "
skupaj 17.576 K 68 v.	

Lokalna blagajna. Dohodki:	
saldo iz l. 1916.	140 K 20 v
prispevek skupini	1081 " 71 "
dohodek knjižnice	165 " — "
skupaj 1386 K 91 v	

Izdatki:	
pisarniške potrebščine	126 K 49 v
časopis	88 " 74 "
izredna podpora	237 " 45 "
delegacije	732 " 70 "
nabava novih knjig	97 " 26 "
tajništvu v Trst	366 " 63 "
razni izdatki	154 " 79 "
skupaj 1804 K 06 v	

V imenu nadzorstva poroča sođr. Marčič, da se je račune in potrdila vsak mesec pregledalo, ter našlo v redu, zato predlaga, da se podeli blagajniku in odboru odvezo. Sprejeto. Knjižničar sođr. Cegnar poroča, da se člani pridno poslužujejo društvene knjižnice ter je v preteklem letu izposodil do 2000 knjig. Za zbirko za „člane invalide“ se je dosedaj nabralo 265:87 K. Denar je naložen v Kons. društvu. V novi odbor so bili izvoljeni naslednji sođrugi: Gabriel Franc, predsednik; Zugwitz Anton, namestnik; Moretti Jožef, blagajnik; Lapuš Jožef, namestnik; zapisnik: Marčič Martin; Ravnik Janko, namestnik; v ostali odbor pa: Ambrožič Vinko, Gmajnar Franc, Povše Marko, Rozman Janez. V nadzorstvo sta bila izvoljena: Rotar Filip in Vovk Jožef. Za knjižničarja pa: Cegnar Franc in Brtoncelj Anton. V širši odbor so bili izvoljeni: Zupančič Franc, Moretti Ivan, Svetina Marija in Malenšek Marija. V zaupniški odbor, ki se naznani tovarni, so bili izvoljeni naslednji sođrugi: Burnik Franc, Rozman Ivan, Ureš Teodor, Legat Simon, Strugar Matija, Gabriel Franc, Toff Mihael, Krušič Valentin, Faletič Simon, Krušič Ivan, Zablatnik Tomaž, Förtner Karl, Kenda Ivan, Kelih Pavel, Zupančič Franc, Jagodič Jakob, Jagič Maks, Slabe Luka in Artl Marija. Sođrug Zoré je nato obrozložil naloge novega odbora in zaupnikov, opozarjal na boje, ki nas v bodoče čakajo, ter pozival navzoče na složno in skupno delo. Sođrug Gabriel je opozarjal zaupnike, da imajo paziti po oddelkih, da se ne bodo delale kake nepravilnosti od katere koli strani, ter jim priporočal, da naj vsikdar in povsod grede ostalim tovarišem na roko s pametnimi nasveti, ter zaključil lepo zborovanje.

Prehrana slabotnih otrok. Z Dunaja poročajo: Prožet globokega srčnega čuvstva je cesar predsedniku skupnega urada za prehrano generalmajorju Landwehru ukazal,

naj nemudoma prične velikopotezno akcijo v svrhu olajšanja prehrane slabotnih otrok v Avstriji in na Ogrskem. Po cesarjevem naročilu je generalmajor Landwehr stopil v stik z avstrijsko in ogrsko vlado, da se cesarjeva volja čim prej izvrši. Visoki finančni krogi so dali v ta namen izdatne svote na razpolago. Priprave za to akcijo so se že pričela.

Sestanek sekcije rokodelcev in strojnikov v Trbovljah bo v soboto dne 2. marca po 6. uri zvečer v „Delavskem domu“.

Nezgod pri trboveljskem premogovniku. Rudar Matevž Strnak je peljal dne 24. t. m. voz za premog k „šali“. Ni pa opazil, da „šala“ odhaja, zato je voz porinil, ki je padel v globočino in z njim rudar. Ko so ga prinesli na svetlo je že umrl. Lep pogreb je bil dne 26. t. m. ob 4. popoldne. Udeležili so se ga tovariši in društvena delavska godba.

Članom Unije rudarjev v Trbovljah vljudno naznanjamo, da se novopristopivšim članom Unije takoj dostavijo članske kajžice na dom, ko jih pošlje Unija.

Meso po 22 in 28 K za kg. Tržaški „Lavarotore“ poroča, da se prodaja od petka naprej v Trstu meso brez kosti po 28 K in s kostmi (ali bolje rečeno kosti) po 22 K za kg. Konjsko meso pa po 18 K. Srečno ljudstvo!

29.600 cigaret je ukradel. Iz Trsta poročajo: Na južni kolodvor v Trstu sta prišla pred nekaj dnevi dva vagona tobaka. V Mariboru sta bila vagona še nedotaknjena. Pri reviziji v Trstu je pa bilo ugotovljeno, da manjka velika množina tobaka. Prihodnji dan je peljal nek vojak na vozičku dva velika zavoja. Stražnik ga je ustavil. Ko je vprašal vojaka, kje da je dobil zavoje, je vojak pobegnil. V obeh zavojih je bilo 29.600 šport cigaret. Domnevajo, da so bile ukradene iz vagonov na južnem kolodvoru.

General Kusmanek pred sodiščem. General Kusmanek, ki je te dni iz ruskega ujetništva dospel na Dunaj, se je moral pred komisijo generalov zagovarjati radi izročitve trdnjave ruski oblegovalni armadi. Postopanje proti Kusmaneku je imelo le formalen pomen. Kakor se sliši, bo general Kusmanek odlikovan z visokim vojaškim redom.

Nikake ozkosrčnosti pri dovoljevanju dopustov moštvu. »Streffleur« poroča: Brzovjavni odlok vojnega ministrstva odreja, da se imajo dati iz nujnih gospodarskih, zlasti kmetijskih vzrokov najdalekosežnejši dopusti vsem za frontno službo nesposobnim, kateri se lahko pogrešajo nekaj časa. Pri dovoljevanju dopustov ne sme biti nikake protekcije. V prvi vrsti imajo dobiti dopuste: samostojni kmetovalci, vrtnarji, vinogradniki ali sinovi, zeti in bratje takih kmetovalcev, kmečki hlapci, za kmetijstvo važni obrtniki, mlinarji in njihovi sorodniki.

Za poljedelce. Vojno ministrstvo namerava oddajati poljedelcem vozno živino z voznikom vred za dobo nujne potrebe v svrhu obdelovanja polja. Za hrano moštva in živine mora skrbeti dotični gospodar sam. Poljedelci v ljubljanskem mestnem okrožju, ki reflektujejo na to vojaško pomoč, se pozivljajo, da se tekom treh dni zglase v mestnem gospodarskem uradu na magistratu.

Vojna doklada. Finančni odsek poslanske zbornice se je pretečeno soboto bavil z vojno doklado k direktnim davkom. Sprejet je bil kompromis, ki določa za dohodniški davek naslednjo skalo vojne doklade: Pri dohodkih od 3000 do 5200 kron 15 odstotkov, 5200 do 7200 kron 20 odstotkov, od 7200 do 10.000 kron 25 odstotkov, od 10.000 do 14.000 kron 30 odstotkov, od 14.000 do 20.000 kron 35 odstotkov, od 20.000 do 26.000 kron 40 odstotkov, od 26.000 do 32.000 kron 45 odstotkov, od 32.000 do 40.000 kron 50 odstotkov.

Visoke mezde! Kakšno vrednost imajo ogromne mezde, kakor pravijo podjetniki, nam prav jasno pokazujejo podatki, ki jih

je priobčilo nedavno glasilo Unije avstrijskih rudarjev „Glück Auf“. List piše: „... Rudar je prejemal pred vojno tedenske plače 20 K. Prihranil si je dve tedenski plači, da si kupi obleko. To je bilo 40 K. Za ta znesek si je mogel kupiti eno obleko. Montura ga je veljala 24 K, par čevljev 8 K, srajca in spodnje hlače 2*60 K, klobuk 3*10, ovrtnik in zavratnica 1 40 K, skupaj 39*10 K. Četudi kupljena obleka ni bila posebno fina, je vendar zadoščala. Če hoče te stvari danes kupiti, pa veljajo: montura 350 K, čevlji 110 K, srajca in spodnje hlače 30 K, klobuk 18 K, ovrtnik in zavratnica 6 K, skupaj 514 K. Če zasluži na teden 60 K, je to več nego osem tednov plače, ki jo potrebuje za te potrebščine. Razentega je kljub ogromnim cenam trpežnost sedanjih izdelkov vredna komaj tretjino prejšnje. Pri delovnih oblekah je razlika še večja. Par delovnih čevljev smo prej dobili v trgovinah s čevlji za 7 do 8 K, danes veljajo 120 do 140 K, delovne hlače smo kupili za 3 do 3*60 K, danes 60 do 80 K, perilo od 2 do 2*40 K, danes 30 do 40 K, itd“. Če pomislimo, da ni velike razlike v cenah živil v primeri s prej in zdaj kakor pri obleki, bomo tudi uvideli, kako velike bi morale pravzaprav biti plače, da bi imeli za delavca tisto vrednost kakor v miru.

Denarne pošiljatve v Rusijo. Občinstvo se s tem opozarja, da se more denar pošiljati v Rusijo edinole potom skupne centralne pisarne „Auskunftsstelle für Kriegsgefangene, Abteilung „E“, Dunaj, I., Graben 17. To mesto pošilja nakaznice po nevtralnih kurirjih danskemu poslaništvu v Petrogradu, ki oddajo denar na dotično mesto zopet po danskih ali švedskih kurirjih. Pošiljanje denarja potom bank ne doseže svojega namena, ker banke v Rusiji ne morejo izplačevati. Brzjavno pošiljanje popolnoma izključeno.

Varstvo odjemalcev zoper prevare v blagovnem prometu. Te dni izide ministrska naredba, ki vsebuje odredbe, ki naj odjemalca ščitijo pred prevarami o kakovosti in načinu izdelave blaga. Okolnost, da so se v zadnjem času večkrat ničvredni predmeti, zlasti na polju nadomestkov pod varljivim naziranjem ali označbo spravili v promet, je dalo občinstvu češče povod do upravičenih pritožb. Vlada je vsled tega na eni strani prepovedala taka nazivanja in označbe blaga, ki so sposobne, da varajo odjemalca o kakovosti ali načinu izdelave, na drugi strani je stavila to prepoved ob namenoma ali lahkomišelnostno izvršenem namenu ali lahkomišelnostno izvršenem namenu sprotovanju pod kazni. Določbe te naredbe se porabljajo na vse vrste blaga.

Odprava temeljnih taks pri zaračunavanju brzjavni pristojbin. Od 1. februarja 1918 pričeni se ne bodo temeljne takse za brzjavke nič več zaračunale. Od tega časa naprej se zvišajo v vseh smereh, v katerih je bilo predpisano v smislu brzjavne tarifa vplačevanje temeljnih taks, dosedanje pristojbine za besede za 4 vin. V prihodnje bo znašala na primer besedna pristojbina na Nizozemsko 20 vin. (doslej 16 vin.); pristojbina za brzjavke 8 besedi v tej smeri 1 K 60 vin. (doslej 60 vin. in 8 krat 16 je 1 K 88 vin.); za brzjavke 12 besedi 2 K 40 vin. (doslej 60 in 12 krat 16 je 2 K 52 vin.). Zvišane besedne pristojbine se bodo pobirale samo ob sebi umevno samo v toliko, v kolikor je promet v posamezne dežele v smislu tozadevno veljavni predpisov sploh pripuščen. Prometne omejitve, ki obstoje sedaj, ostanejo vzlic tej strogo tarifno-tehnični odredbi nespremenjene.

Iz ogrskega parlamenta. Ogrska poslanska zbornica je v soboto po večdnevni debati odobrila proračunski provizorij ter obenem tudi predlogo o podaljšanju ogrsko-hrvatske finančne nagodbe.

Nove cene! Naznanjamo tu nove, sedaj veljavne cene, za nekaj zelo priljubljene „Elsa“ izdelkov, kateri se morejo še dobiti pri E. V. Feller-ju, lekarnar v Stubici Elzatrž št. 334. (Hrvatsko), dokler

je še zaloga in dokler se morejo preparati še izdelovati in sicer stane: Fellerjev bololajšajoci fluid z znamko „Elsafluid“, 6 dvojnati ali 2 špeciální steklenici K 14 32 franko, 12 dvojnati ali 4 špeciální steklenice K 27 32 franko, nadalje Fellerjeve odvajalne rabarbara kroglice z znamko „Elsakroglice“, 1 zavitek K 7*37 franko ali 2 zavitka K 13*47 franko. Elsa pomada za obraz in varstvo kože (močnejše vrste) K 4 50, tanochina pomada za povspešenje rast las (močnejše vrste) K 4 50, usipalni prašek kot dodatek K 1—, Fellerjevo lilično milo in še drugi Elsa izdelki se radi prilože in računajo po sedanji ceni, dokler je še zaloga. Cene, katere so navedene v raznih tiskovinah še od preje, sedaj niso več veljavne.

Svetovni pregled.

Vojna in mir. Na italijanskem bojišču trajajo še vedno boji. Italijani vedo celo poročati, da prično avstrijske čete v kratkem ofenzivo. Isto velja o francosko-angleški bojni črti. Sama ugibanja. Sporazum se pripravlja. Nemčija se pripravila in bojišče na zahodu utegne postati letos najbolj krvavo, ker bo šlo res za veliko odločitev. Na obeh straneh delajo sigurno velike priprave, o katerih vemo, da bodo stale ogromnih žrtev, kakšen bo pa uspeh, tega ne vemo in nam bodo to pokazali šele dogodki. — Kakor nam je znano, je ruska delavska vlada razglasila konec vojne. In mislili smo, da je vsaj na tem bojišču mir. Ni pa bilo tako. Nemčija je pričela prodirati dalje v Rusijo, ne da bi se Rusija mogla braniti. Prodiranje je bilo izvedeno z namenom ustrahovati veliko Rusijo, ker ni hotela priznati miru z Ukrajino, ki so ga sklenile centralne države preko ruske vlade in z izgovorom, da se odpro ruske žitnice ter zagotovi raznim pokrajinam, da odločajo njih gospodujoče kaste o ureditvi Estske, Finske, Litevske. V tej nezdružni situaciji je ruska vlada ponudila mir, in sicer v zmislu dogovorov v Brestu Litovskem. Centralne države so se začele med tem pogajati tudi z Rumunijo. V Rusijo se prodiranje nadaljuje, Nemci so stavili težke pogoje: podpisati se mora mir tekom treh dni in potrditi v 14 dneh; dokler ni mir sklenjen prodirajo nemške čete dalje. Zahteve dajo prednosti plovbi, trgovini centralnih in omejujejo pravice sporazuma. Pogodba naj velja do konca leta 1925. V nemškem državnem zboru je govoril kancler grof Hertling, ki je odgovarjal na Wilsonov govor. Izjavljal se je bolj spravljivo, vendar pa njegov govor, ki ga je zlasti prevevala kapitulacija Rusije, še ni tak, da bi mogli trditi o njem, da je spravljiv. Očividno je, da je grof Hertling govoril še vedno v imenu Vsenemcev. Listi vendar prisojajo njegovemu govoru več pomena nego vsem dosedanjim govorom in nekateri hočejo celo sklepati, da je ta Hertlingov govor v marsikaterem pogledu ugledil pot splošnim mirovnim pogajanjem. O tem nam danes še ni mogoče soditi končno, ker smo mnenja, da je bil govor „diplomatičen“, a dejanja so tako realna, da iz njih ni posneti prav nobene volje za mir po tistih načelih, ki jih zahteva vesoljni svet. Nemčija si hoče ohraniti in priboriti prvenstvo, popolno svobodo, dočim zahtevajo druge, nasprotne države mir sporazumljenja, s katerim bi bila svoboda Nemčije omejena vsaj

toliko kolikor svoboda drugih držav. In v miru sporazumljenja bi v nadaljnjem razvoju odločevala kapitalistična sila, ki Nemčiji po vojni ne bo na razpolago. Tega se boje nemški imperialisti in so zaradi te nevarnosti še prav malo spravljivi.

Tam in pri nas! Pri nas v Avstriji bi morali dobiti na teden in osebo 1 in pol kg krompirja; seveda dobimo ga ne; v Nemčiji pa dobe 7 funtov na teden in osebo, to je 3 in pol kilogramov. Generalna komisija strokovnih organizacij v Nemčiji je pa nedavno napravila vlogo na vojni prehranjevalni urad, v kateri zahteva 10 funtov krompirja za osebo, ker je 7 funtov premalo. Če prehranjevalni urad ustreže zahtevi, potem bo imel delavec v Nemčiji 10 funtov krompirja na teden, v Avstriji pa le 3 funte. Mnogo pa imamo pri nas delavcev, ki dobe komaj tri funte krompirja na mesec. — To je tudi razmerje, ki nehote da misliti...

Nova vlada na Poljskem. Kakor poroča „Kuryer Warszawski“ je odredil regentski svet, da se naj ustanovi provizorična vlada. Na čelu posameznih državnih agend bodo stali sekcijski šefi, ki bodo tvorili pod predsedstvom dosedanjih ministrov svoj posebni svet. Kot predsednik tega sveta je določen od regentskega sveta Pomikowski. Še med tem provizorijem bo regentski svet imenoval bodočega ministrskega predsednika ter mu poveril sestavo kabineta.

Nemška ofenziva na zapadu. Iz Berna se brzjavno poroča: Francosko časopisje opozarja, da je v najkrajšem času pričakovati ofenzive centralnih držav na zapadni fronti. Časopisje opominja prebivalstvo, naj ohrani hladno kri in naj se ne razburja, če bi Nemci tudi dosegli kak pričetni uspeh.

Poslanca Dittmanna ne izpuste iz zapora. Nemški državni zbor se je dne 22. m.m. pečal z nujnim predlogom neodvisnih socialistov, da izpuste iz zapora medzasedanjem državnega zbora poslanca Dittmanna, ki ga je obsodilo ob stavki vojaško sodišče. Podpredsednik Pasche je predlagal, da naj se pri obravnavi predloga popolnoma opusti politično razmotrivanje in naj se predlog reši v zmislu poslovnika zgolj v tej smeri, ali je državni zbor upravičen na podlagi ustave, zahtevati, da se more pravomočno obsojeni poslanec, ki sedi v ječi, udeležiti razprav državnega zbora.

Društveni funkcionarji in člani, pozor!

Da vsa nerazporazumljenja odstranimo, sporočamo, da je v soboto 9. tedenski prispevek t. l. zapadel.

Vsi člani, ki majo prispevek plačan samo do 51. tedna, se opozarjajo da ta teden zapadli prispevek vplačajo, ker drugače izgube članstvo.

Podpora se upravičenim članom le tedaj izplača, če je vsaj 3. prispevek t. l. že poravnal. Od izplačljive podpore pa se vsi zaostali prispevki odtegnejo.

Ranjeni udje so za bolečine in prehlajenje posebno občutljivi. Potrebno je tedaj, da se ima vedno pri roki kako zanesljivo bol lajšajoče sredstvo. To je kaj lahko, ker se za 14 K 32 h poštine prosto na vse kraje dobi 12 steklenic Fellerjevega fluida iz rastlinskih esenc z zn. „Elza — fluid“. To je jako izvrstno zdravilo in dobro služi proti vsakojakim bolečinam in za nego telesa. Več kot 100.000 zahvalnih pisem priča o njega učinku. Edino pristen se naroča „Elza — fluid“ pri lekarnarju E. V. Feller, Stubica, Elzatrž št. 334 (Hrvatska). Kdor trpi na zaprtju, naj naroči istočasno tudi prebavo pospešujoče, lagodno odvajajoče rabarbare-kroglice z zn. „Elza - kroglice“. 6 škatlic stane poštine prosto samo 7 K 37 h., 12 škatlic 13 K 47 h. Tudi drugi Fellerjevi Elsa izdelki zelo slove in naj bo tu omenjen le Fellerjev obliž za hribolazce z zn. „Elza“, v kartonih po 1 K in 2 K. — Mentolov črtnik zoper migreno z zn. „Elza“, 1 komad 1 K.

O tem se je vnela daljša, mestoma jako živahna razprava o poslovniku, v kateri so se izjavili neodvisni socialni demokrati proti Paschejevemu predlogu, vse druge stranke so mu pa pritrile. Predlog za izpustitev Dittmanna je bil odklonjen proti glasovom socialnih demokratov in Poljakov. — Paschejev nazor se pa ne vjema z ustavo. Ustava (§ 31) določa: „Na zahtevo državnega zbora se vsako kazensko postopanje proti njega članu in vsak preiskovalni ali civilni zapor dvigne za dobo zasedanja“. Večina sitoraj na zvit način razlaga stvar, češ, da je Dittmann obsojen in ne obstoja proti njemu kazensko postopanje. Da je kazni del kazenskega postopanja, tega pač ni mogoče tajiti. Državni zbor se je pač bal konflikta z vojaškim sodiščem.

Obramba Petrograda. Petrograška agentura poroča: V sled ukaza vojnega komisariata glede obrambe revolucije se je ustanovil izreden generalni štab za petrograški vojaški okraj, ki je na podlagi oblegovalnega stanja odredil vse potrebno, da se zatre vsak poskus protirevolucionarnih elementov, da se uprizori nered in nemir. Obenem se odreja konfiskacija vseh v privatni posesti se nahajajočih eksplozivnih snovi. Vse prebivalstvo se mobilira za obrambna dela. Zasežejo se vse nepremičnine, ki so potrebne za obrambo Petrograda.

Konferenca ententnih socialistov. Iz Londona poročajo z dne 20. februarja: Danes je bila otvorjena konferenca ententnih socialistov. Konferenca je tajna. Na prvi seji konference so bili navzoči razen članov parlamentarne odbora strokovnega kongresa in izvršilnega sveta delavske stranke, ki sta bila sklicala konferenco, tudi zastopniki Belgije in Rumunije in tajnik mednarodnega socialističnega biroja Huysmans. Delegacije francoskih, italijanskih, srbskih in grških socialistov pridejo tekom dneva. Predsednik parlamentarne odbora strokovnega kongresa je pozdravil navzoče v imenu organiziranega angleškega delavstva.

Rezultat londonake socialistične konference. Henderson je podal rezultat londonake socialistične konference nastopno: Zveza narodov za razoroženje in preprečenje bodočih vojen, popolna svoboda in nedotakljivost Belgije, Srbije, Rumunije in Črne gore, druge teritorialne izpremembe, ki zadevajo Angleško, na temelju pravičnosti v svrhu trajnega svetovnega miru. To so najmanjše zahteve, pri katerih izpolnitvi se ima odkloniti gospodarski bojkot Nemčije. Ta vojna mora končati spravo. Obe stranki morata opustiti militarizem.

Vojni vjetniki odhajajo iz Rusije. V nedeljo je prišlo v Debrečini iz ruskega vjetništva okoli 2000 vjetnikov. Pravijo, da so ceste v Rusiji polne vjetnikov, katerih nikjer ne zadržujejo.

Pogajanja z Rumunijo. Oficijozna „Wiener allgemeine Zeitung“ poroča o mirovnih pogajanjih z Rumunijo: Stališče centralnih držav je naslednje: Nemčija nima po-

sebnih aspiracij; pač pa imata Bolgarija in Avstro-Ogrska deloma nacionalne, deloma strateške želje. Srbija in Črnagora sta se obrnili do ententnih vlad z vprašanjem, je-li smeta pričeti mirovna pogajanja s centralnimi državami. Ententa tej želji ne bo ugodila, vendar prevladuje v političnih krogih mnenje, da bosta, če se doseže mir z Rumunijo, tudi ti dve deželi sprevideli brezupnost nadaljnega odpora ter proti volji entente prosili za mir. — Bulgarsko odposlanstvo se je podalo danes v Bukarešt k mirovnim pogajanjem z Rumunijo. Voditelj odposlanstva minister Tončev, je v sobranju opozarjal na amputacijo severne bulgarske meje leta 1913. ter izjavil, da Bulgarija osredotočuje vso svojo pozornost na vprašanje Dobrudže, katero ves bulgarski narod smatra za integrujoč del svoje domovine.

Vpoklic angleških municijskih delavcev. Minister za narodno pomožno službo Sir Aucland Geddes je izjavil na nekem zborovanju vojakov in mornarjev, odpuščenih iz vojaške službe, da bo vlada izvedla sedaj svoje načelo, da se imajo vsi za vojno službo sposobni možje v municijskih tovarnah, ki še niso služili, odpoklicati in nadomestiti z drugimi. Okoli 85.000 mož je že določenih, hoče pa se jih odpoklicati 100.000.

Volilna preosnova na Kitajskem. Agence Havas poroča iz Pekinga: Objava novega volilnega zakona na Kitajskem je povzročila ministrsko krizo in nasprotstvo med severno in južno Kitajsko. Ministrski predsednik je šel na dopust, kar najbrže pomeni njegov odstop. Njegove posle opravlja minister za notranje stvari.

Dolga pot k našim zvezdam. Zrakoplovec, ki preleti v sekundi skoro 28 metrov, torej v eni uri do 90 kilometrov ali 18 ur pota, bi prišel, če bi pet mesecev neprestano plul, na mesec Če bi pa hotel pozdraviti večernico, bi potreboval za pot 5800 let, do solнца bi potreboval 17.000 let, a solnčni žarek, ki preleti vsako sekundo nad 300.000 kilometrov, pride na zemljo v 8 1/2 minutah. Solnčni žarek pa, ki bi hotel prodreti do najbolj oddaljene zvezde v rimski cesti, bi potreboval skoraj 10.000 let; Granata izstreljena z zemlje, pa bi potrebovala tja tri do štiri milijarde let. Na solnce bi priletela granata v petih letih na mesec pa v štirih in pol dnevih. Ali niso to ogromni prostori, ki jih naš razum komaj pojmi?

Za tiskovni sklad „DELAVCA“ je daroval sodr. Erloh Ivan in Javornika 5 K. Hvala!

Upravništvo.

Izdajatelj Ivan Mlinar.

Odgovorni urednik Viktor Zore.

Tiska „Učiteljska tiskarna“ v Ljubljani.

500 KRON

vam plačam, če ne odpravimoj uničevalec korenin „Ria-Balsam“ vaša kurja očesa, bradavice in oroženo kožo v treh dneh brez bolečin. Cena lončku s poroštvenim listom K 2.75, trije lončki K 5.50, 6 lončkov K 8.50. Stotine za hvalnih in priznalnih pisem. Kemi, Košice (Kaschau, Kasza) 1. poš. predal 12/639, Ogr.

Vsaka žena

ne j bere moje velezanimivo navodilo o

moderni negi prs.

Preizkušen svet, če uvenijo ali niso dovolj polne!

Pišite zaupljivo na naslov: **Ida Krause**, Pressburg (Ogrsko), Schanzstrasse 2. Abt. 97

Ne stane nič!

Miši, podgane, stenice, ščurki!

Izdelovanje in razpošiljanje izkušenih radikalno učinkujočih uničevalnih pomočkov, za katere dobivamo vsak dan zahvalna pisma! — Proti podganam in mišim 5 K, proti ščurkom in rusom 4.50 K, tinktura proti ušem 1.50 K in 3 K, razprševalec zanj 1.20 K, tinktura proti človeškim ušem 1.20 K, mazilo proti ušem za živino 1.50 K, prašek proti otroškim in perilnim ušem 2 K, tinktura proti pasjim bolham 1 K, tinktura proti sadnemu in zelenjavnemu mrčesju (škodljivcem rastlin) 3 K. Pošilja po povzetju.

Zavod za uničevanje mrčesja **M. JUNKER**, Zagreb 6 Petrinjska ul. 3 (Hrvaško).

Učiteljska tiskarna

registrovana zadruga z omejeno zavezo.

LJUBLJANA, Franciškska ulica št. 6.

Tiskovine za šole, županstva in urade. Najmodernejše plakate in vabila za shode in veselice.

Letne zaključke

Najmodernejša uredba za tiskanje listov, knjig, brošur, muzikalij itd.

Stereotipija. Litografija.

Okrajna bolniška blagajna

v Ljubljani

Pisarna: Turjaški trg št. 4, prvo nadstropje
Uradne ure so od 8. zjutraj do 2. popoldne
Ob nedeljah in praznikih je blagajna zaprta

Zdravnik blagajne	Ordinira		Stanovanje
	dopol.	popol.	
Dr. Rošenina Peter splošno zdravljenje	1/211—1/21		Turjaški trg št. 4 v okr. bol. blag.
Dr. Ivan Zajec splošno zdravljenje	1/210—1/211	2—3	Turjaški trg št. 4. Franciškska ul. 2.
Dr. Franc Minár kirurg in spl. zdr.	1/21.—1/23		Turjaški trg št. 4 v okr. bol. blag.
Dr. Alojz Kraigher splošno zdravljenje	1—3		Poljanska cesta 18.

Člani, ki potrebujejo zdravniško pomoč, se morajo zglasiti v pisarni bolniške blagajne, da se jim izstavi nakaznico za zdravnika (bolniško zglasnico); brez te ordinirajo zdravniki le v nujnih slučajih, Troškov, ki nastanejo, kadar zboleli član sam pozove druge zdravnike, da ga lečijo, ne povrne bolniška blagajna. Od blagajniškega zdravnika izpolnjeni bolniški list se mora takoj oddati v blagajniški pisarni. Ob nedeljah in praznikih se ordinira le v nujnih slučajih. Za vstop v bolnico je treba nakaznico. Zdravila se dobe v vseh ljubljanskih lekarnah. Bolniščnina se izplačuje vsako soboto, če je ta dan praznik, pa dan prej od 8. zjutraj do 1. popoldne. S pritožbami se je obračati do načelnika okrajne bolniške blagajne.

Načelstvo.

Ivan Jax in sin,

Ljubljana Dunajska cesta 17

priporoča svojo bogato zalogo

šivalnih strojev in stroje za pletenje (Strickmaschinen)

za rodbino in obrt Pisalni stroji Adler.

Vozna kolesa. Ceniki se dobe za stonj in franko.